

**TIETEELLINEN JATKOKOULUTUS
KÄSIKIRJA**

YHTEISKUNTATIETEIDEN TIEDEKUNTA (SOC)

Sisällys

1. Johdanto	2
1.1. Jatko-opintojen tavoitteet	3
2. Jatko-opintoihin hakeminen	3
2.1. Kelpoisuusehdot ja valintaperusteet jatko-opintoihin	3
2.2. Opinto-oikeuden hakeminen jatko-opintoihin	5
2.3. Valinnasta tiedottaminen, yhden korkeakoulupaikan sääntö, paikan vastaanottaminen ja ilmoittautuminen	6
2.4. Vastuuohjaaja ja ohjaajat	7
2.5. Tutkimusala	7
2.6. Seurantaryhmä	8
2.7. Tutkimussuunnitelma, henkilökohtainen opintosuunnitelma sekä ohjaussopimus	8
3. Jatko-opintojen suorittaminen ja väitöskirjan tekeminen	8
3.1. Lukuvuosi-ilmoittautuminen	8
3.2. Opetussuunnitelmien rakenne ja sisältö	9
3.3. Henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS)	11
3.4. Opintojen raportointi ja seuranta	12
3.5. Yleinen tohtoriohjelma	12
3.6. Hyvä tieteellinen käytäntö	13
4. Väitöskirjaa koskevat ohjeet	13
4.1. Mitä väitöskirjalta vaaditaan	13
4.2. Väitöskirjan muoto	13
4.3. Ohjeita osajulkaisu- ja monografiaväitöskirjan käsikirjoituksen laatimiseksi	14
4.4. Käsikirjoituksen jättäminen esitarkastukseen	15
4.5. Asiantuntijat	16
4.6. Esitarkastus	16
4.7. Väitöskirjan julkaiseminen	18
4.8. Väitöskirjan julkisuus ja tiedottaminen	18
5. Väitöstilaisuus ja väitöskirjan arviointi	19
5.1. Kustos	19
5.2. Väitöstilaisuudesta sopiminen ja käytännön järjestelyt	19
5.3. Tarkastuksen julkisuus	19
5.4. Väitöstilaisuudessa noudatettavat muodollisuudet	19
5.5. Väitöskirjan arviointi ja vastaväittäjän lausunto	21
6. Valmistuminen	22
7. Tohtorikoulutuksen ohjausryhmä	23
8. Rahoitus	23
9. Licensiaatin tutkimusta koskevat ohjeet	24

1. Johdanto

Tämä käsikirja on tarkoitettu Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa tieteellisiä jatkotutkintoja suorittaville. Käsikirjaan on koottu tutkintosääntöä täsmentävät tieteellistä jatkokoulutusta koskevat tiedekuntakohtaiset määräykset ja opetussuunnitelmakausittain vahvistettavat valintaperusteet. Oppaasta löytyvät myös linkit opetussuunnitelmien rakenteisiin sekä sisältöön sähköisessä opintotietojärjestelmä SISUssa. Kaikki tiedot löytyvät myös [opiskelijan käsikirjasta](#).

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan tohtoriohjelmissa suoritettavat tutkinnot ja niiden tutkimusalat on kuvattu taulukossa. Kunkin tohtoriohjelman linkistä pääsee SISUn opetussuunnitelmaan. Myös [lisansiaatin tutkintojen opetussuunnitelmat](#) löytyvät SISUsta.

Tampereen yliopiston kaikista tieteellisistä jatkotutkinnoista (lisansiaatin ja tohtorin tutkinnot) käytetään nimitystä jatko-opinnot. Tieteellistä jatkotutkintoa suorittavia kutsutaan pääsääntöisesti tässä opinto-oppaassa jatko-opiskelijoiksi, koska näkökulma on nimenomaan opinnoissa ja tutkintovaatimuksissa. Tutkijayhteisössä heitä kutsutaan väitöskirjatutkijoiksi.

Lisansiaatin ja tohtorin tutkinnot muodostuvat opetussuunnitelman mukaisista opinnoista sekä lisensiaattityöstä tai väitöskirjatyöstä sekä sen julkisesta puolustamisesta.

Kaikki yliopiston jatko-opiskelijat kuuluvat tiedekuntansa tohtoriohjelmaan. Tampereen yliopiston tutkijakoulu koordinoi, arvioi ja kehittää yliopiston tohtorikoulutusta ja vastaa jatko-opiskelijoille suunnatusta yhteisestä koulutuksesta.

Taulukosta löytyvät suorat linkit SOC tiedekunnan tohtoriohjelmien opetussuunnitelmiin sekä tohtoriohjelman valintaperusteisiin.

TOHTORIOHJELMAT JA TUTKINNOT	TUTKIMUSALA
Filosofian tohtoriohjelma (FT, FL) Humanistinen koulutusala/ Humanistiset alat (OKM ohjausala) Haku ja valintaperusteet filosofian tohtoriohjelmaan	Filosofia
Historian tohtoriohjelma (FT, FL) Humanistinen koulutusala/ Humanistiset alat (OKM ohjausala) Haku ja valintaperusteet historian tohtoriohjelmaan	Historia
Kansainvälinen epidemiologian ja kansanterveyden tohtoriohjelma (FT, TtT, TtL, LT) Terveystieteiden koulutusala/ Terveys- ja hyvinvointialat (OKM ohjausala) Lääketieteen koulutusala/ Lääketieteet (OKM ohjausala) (LT) Haku ja valintaperusteet IPPE-tohtoriohjelmaan Lääketieteen tohtoriohjelma (LT, FT) Lääketieteen koulutusala/ Lääketieteet (OKM ohjausala) (LT) Haku ja valintaperusteet lääketieteen tohtoriohjelmaan Terveystieteiden tohtoriohjelma (TtT, TtL, FT) Terveystieteiden koulutusala/ Terveys- ja hyvinvointialat (OKM ohjausala) Haku ja valintaperusteet terveystieteiden tohtoriohjelmaan	Biostatistiikka Epidemiologia Gerontologia Global Health and Development Hoitotiede (ei LT tutkintoa) Kansanterveystiede Sosiaalipsykiatria Sosiaali- ja terveystieteiden politiikka Terveystieteiden tutkimus Terveystaloustiede Terveystieteiden sosiologia
Kirjallisuustieteen tohtoriohjelma (FT, FL) Humanistinen koulutusala/ Humanistiset alat (OKM ohjausala) Haku ja valintaperusteet kirjallisuustieteen tohtoriohjelmaan	Yleinen kirjallisuustiede Suomen kirjallisuus

Psykologian ja logopedian tohtoriohjelma Psykologia: Psykologian koulutusala/ Yhteiskunnalliset alat (OKM ohjausala) Logopedia: Humanistinen koulutusala/ Humanistiset alat (OKM ohjausala) Vokologia: Humanistinen koulutusala/ Humanistiset alat (OKM ohjausala) Haku ja valintaperusteet psykologian ja logopedian tohtoriohjelmaan	Psykologia (PsT, PsL, FT) Logopedia (FT, FL) Vokologia (FT, FL)
Yhteiskuntatutkimuksen tohtoriohjelma (YTT, YTL, FT) Yhteiskuntatieteiden koulutusala/ Yhteiskunnalliset alat (OKM ohjausala) Haku ja valintaperusteet yhteiskuntatutkimuksen tohtoriohjelmaan	Kriminologia ja kriminaalipolitiikka Nuorisotutkimus Sosiaaliantropologia Sosiaalipolitiikka Sosiaalipsykologia Sosiaalityö Sosiologia Sukupuolentutkimus Rauhan- ja konfliktintutkimus

1.1. Jatko-opintojen tavoitteet

Yliopistoissa suoritettavista alemmista ja ylemmistä korkeakoulututkinnosta sekä tieteellisistä ja taiteellisista jatkotutkinnoista säädetään valtioneuvoston asetuksessa yliopistojen tutkinnoista (794/2004).

Ko. asetuksen 21 §:ssä määritellään tieteellisen jatkokoulutuksen tavoitteeksi, että sen suorittanut on:

- 1) perehtynyt syvällisesti omaan tutkimusalaansa ja sen yhteiskunnalliseen merkitykseen
- 2) hankkinut valmiudet soveltaa itsenäisesti ja kriittisesti tieteellisen tutkimuksen menetelmiä ja luoda uutta tieteellistä tietoa
- 3) perehtynyt hyvin oman tutkimusalan kehitykseen, perusongelmiin ja tutkimusmenetelmiin
- 4) saavuttanut sellaisen yleisen tieteenteorian ja tutkimusalaansa liittyvien muiden tieteenalojen tuntemuksen, joka mahdollistaa niiden kehityksen seuraamisen.
- 5) saavuttanut riittävän viestintä- ja kielitaidon ja muut valmiudet toimia työelämässä laajoissa ja vaativissa asiantuntija- ja kehitystehtävissä ja kansainvälisessä yhteistyössä

Jatko-opintojen tavoitteena yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa on antaa jatko-opiskelijalle valmiudet toimia menestyksekkäästi sekä akateemisissa tutkijan ja opettajan että muissa asiantuntijatehtävissä yhteiskunnassa.

Jatko-opiskelijan tulee perehtyä syvällisesti omaan erityisalaansa mutta hankkia myös laaja näkemys omasta tieteenalasta yleisemmin. Opintojen tavoitteena on tieteellisen ajattelun omaksuminen ja hyvän tieteellisen toimintatavan sisäistäminen sekä monipuolisten tutkijan taitojen hallitseminen.

2. Jatko-opintoihin hakeminen

2.1. Kelpoisuusehdot ja valintaperusteet jatko-opintoihin

Kelpoisuusehdot

Yliopistolaissa (558/2009) 37 §:ssä määritellään kelpoisuus tieteellisen tai taiteelliseen jatkotutkintoon johtaviin opintoihin seuraavasti:

Opiskelijaksi voidaan ottaa henkilö, joka on suorittanut:

- 1) soveltuvan ylemmän korkeakoulututkinnon
- 2) soveltuvan ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon tai
- 3) soveltuvan ulkomaisen koulutuksen, joka asianomaisessa maassa antaa kelpoisuuden vastaaviin korkeakouluopintoihin.

Yliopistolaissa (37§, 558/2009) todetaan, että yliopisto voi edellyttää tieteelliseen tai taiteelliseen jatkotutkintoon johtaviin opintoihin opiskelijaksi ottamaltaan henkilöltä tarvittavan määrän täydentäviä opintoja koulutuksessa tarvittavien valmiuksien saavuttamiseksi. Hakijalle voidaan määrätä korkeintaan 60 opintopisteen verran täydentäviä opintoja. Potentiaalinen vastuuohjaaja ja tohtoriohjelman vastuhenkilö arvioivat täydentävien opintojen tarpeen tapauskohtaisesti sekä tarvittaessa määrittelevät suoritettavat lisäopinnot, jotka sisällytetään henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan.

Suomessa tai ulkomailla ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon soveltuvalla alalla suorittaneiden hakijoiden kohdalla tiedekunnan tohtoriohjelmat harkitsevat tapauskohtaisesti hakijan edellytykset suorittaa tohtorintutkinto menestyksekkäästi. Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa edellytetään ylemmän AMK – tutkinnon tai ulkomailla suoritettua alle 120 opintopisteen maisteritutkinnon suorittaneilta hakijoilta selvitys siitä, että he tuntevat hyvin alansa keskeiset teoreettiset käsitteet, tuntevat tieteenteoreettiset ja tutkimuseettiset lähtökohdat sekä hallitsevat alalla käytetyt tutkimusmenetelmät siinä määrin kuin väitöskirjatutkimuksen menestyksellinen toteuttaminen edellyttää. Tämä osaaminen pitää osoittaa esittämällä selvitys aiheeseen liittyvistä opinnoista, jotka on suoritettu esim. avoimessa yliopistossa. Selvityksestä pitää käydä ilmi opintojen sisältö ja laajuus. Samoin mukaan pitää liittää tiivistelmä tehdystä ylemmän AMK:n opinnäytteestä ja tieto siitä saadusta arvostuksesta.

Valtioneuvoston asetuksen (794/2004) 22 §:ssä määrätään, että tohtorintutkinnon suorittamiseksi jatkokoulutukseen otetun opiskelijan tulee:

- 1) suorittaa jatkokoulutuksen opinnot
- 2) osoittaa tutkimusalallaan itsenäistä ja kriittistä ajattelua
- 3) laatia väitöskirja ja puolustaa sitä julkisesti

Valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista (794/2004) määrittelee 23 §:ssä lisensiaatin tutkinnon suorittamisesta seuraavaa: Jatkokoulutukseen otettu opiskelija voi suorittaa lisensiaatin tutkinnon, kun hän on suorittanut yliopiston määräämän osan jatkokoulutukseen kuuluvista opinnoista ja tutkintoon mahdollisesti sisältyvän erikoistumiskoulutuksen. Lisensiaatin tutkintoon kuuluu osana lisensiaatintutkimus, jossa opiskelija osoittaa hyvää perehtyneisyyttä tutkimusalaansa sekä valmiutta itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä.

Kelpoisuuden osoittaminen

Hakijoiden tulee toimittaa tutkintotodistuksensa liitteineen virallisesti oikeaksi todistettuina hakuvaiheessa, tarvittaessa nk. [maakohtaisia vaatimuksia noudattaen](#). Suomalaisessa yliopistossa 1.1.1995 päivän jälkeen suoritettujen tutkintojen osalta riittää kopio, koska tutkinnon oikeellisuus tarkistetaan kansallisesta tietokannasta.

Ulkomaalaisella tutkinnolla hakevan kohdalla perusedellytyksenä on, että tutkinto tai tutkintojen yhdistelmä antaa asianomaisessa maassa kelpoisuuden vastaaviin yliopisto-opintoihin (täsmennys yliopistolakiin 37§). Ulkomailla suoritettujen tutkintojen osalta edellytetään opintoja, jotka vastaavat laajuudeltaan suomalaisia tutkintoja (pääasiassa yliopistossa 180 +120 ECTS), jotka antavat Suomessa

jatko-opintokelpoisuuden. Ulkomaiseen tutkintoon tulee kuulua pro gradu- tai diplomityötyyppinen opinnäytetyö.

Valintaperusteet

Yliopistolain 36§ (558/2009) mukaan yliopisto päättää opiskelijavalinnan perusteista. Tampereen yliopiston tutkintosäännön 20§ mukaan tiedekuntaneuvosto päättää tarkemmin tieteellisiin ja taiteellisiin jatkotutkintoihin ottamisen edellytyksistä ja valinnan perusteista. Edelleen tutkintosäännön mukaan jatko-opiskelijoita valittaessa otetaan kelpoisuuden ohella huomioon hakijoiden opinto- ja tutkimussuunnitelmat sekä tiedekunnan voimavarojen riittävyys jatkokoulutukseen liittyvän opetuksen ja tarvittavan ohjauksen järjestämiseen. Tampereen yliopiston konsistori on päättänyt yliopiston yhteisistä tieteellisten ja taiteellisten tohtoriohjelmien valintaperusteista sekä taustatutkintoon ja kielitaidon osoittamiseen liittyvistä linjauksista.

Tiedekunta päättää vähintään opetussuunnitelmakausittain tarkemmin jatko-opintoihin ottamisen edellytyksistä ja valintaperusteista.

Valintaperusteet löytyvät [tohtoriohjelmien hakusivuilta](#) ja hakukohteittain opintopolusta.

Tohtoriohjelmat vastaavat jatko-opiskelijoiden valintamenettelystä ja valinnasta. Tiedekunnan tohtorikoulutuksen ohjausryhmä arvioi jatko-opintoihin hakevan kyvykkyyttä ja soveltuvuutta jatko-opintojen menestykselliseen suorittamiseen mm. seuraavilla kriteereillä:

- tutkimussuunnitelman tieteellinen laatu: käytettävien menetelmien ja aineistojen soveltuvuus tutkimuskysymyksen ratkaisuun ja tutkimussuunnitelman realistisuus
- tutkimuskysymysten selkeys
- tutkimuksen käytännöllinen tai teoreettinen merkitys omalla tutkimusalallaan
- tutkimuksen soveltuvuus tohtoriohjelmaan
- opintosuunnitelman realistisuus
- menestyminen aiemmissa opinnoissa
- tieteellisen tutkimustyön edellyttämät menetelmälliset ja teoreettiset valmiudet
- hakijan motivaatio
- opintojen edellyttämä kielitaito
- ohjausresurssien riittävyys

Tohtorikoulutuksen ohjausryhmä voi arvioida hakijan soveltuvuutta ja motivoituneisuutta myös haastatteleamalla hakijan. Arviot yksittäisestä jatkotutkintohakijasta eivät ole julkisia.

Dekaani hyväksyy tiedekuntaan otettavat jatko-opiskelijat tohtorikoulutuksen ohjausryhmän esityksen perusteella.

2.2. Opinto-oikeuden hakeminen jatko-opintoihin

Jatko-opintoihin voi hakea kaksi kertaa vuodessa, lokakuussa ja huhtikuussa. Kansainväliseen epidemiologian ja kansanterveyden tohtoriohjelmaan (IPPE) on haku joka toinen vuosi. Tarkemmat hakuajat löytyvät [tohtoriohjelmien hakusivuilta](#).

Henkilön, joka haluaa aloittaa jatko-opinnot yhteiskuntatieteiden tiedekunnan tohtoriohjelmissa, tulee kääntyä vähintään yksi kuukausi ennen hakuajan päättymistä tiedekunnan professorin tai tiedekunnassa työsuhteessa toimivan dosentin puoleen ja pyytää tätä ohjaajaksi sekä sopia hänen kanssaan

tutkimustyön aiheesta, tutkimusmenetelmistä, toteuttamismahdollisuuksista ja muista vastaavista tutkimustyötä koskevista seikoista. Vastuuohjaajan ja vähintään toisen ohjaajan tulee olla selvillä hakuajan päättymiseen mennessä.

Tämän jälkeen jatko-opiskelijaksi haluavan tulee:

- Hankkia opinto-oikeushakemukselle puolto vastuuohjaajalta ja toiselta ohjaajilta (myös 3. ohjaajalta mikäli on hakuvaiheessa tiedossa).
- Pyytää tohtoriohjelmavastaavan/tutkimusalan vastuuprofessorin allekirjoitusta opinto-oikeushakemukseen.
- Jättää hakemus liitteineen sähköisen hakujärjestelmän kautta (Opintopolku) tohtorikoulutuksen ohjausryhmän arvioitavaksi.

Hakulomake ja kaikki tarvittavat liitteet ohjeineen löytyvät Opintopolusta [yliopiston hakusivujen kautta tohtoriohjelmittain](#).

Kielitaitoa koskevat vaatimukset

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan tohtoriohjelmissa hakijan kielitaitoa koskevat vaatimukset noudattavat Tampereen yliopiston kielitaitovaatimuksia. Jatko-opinto-oikeutta hakevan tulee täyttää joko suomen tai englannin kielen kielivaatimukset. Hakijan on osoitettava, että hänellä on akateemisia opintoja varten riittävä kielitaito.

Kielitaitoa koskevat vaatimukset löytyvät Tampereen yliopiston sivuilta alla olevista linkeistä sekä lisäksi tohtoriohjelmien valintaperusteista.

- [Suomen kielen taidon osoittaminen](#)
- [Englannin kielen taidon osoittaminen](#)

2.3. Valinnasta tiedottaminen, yhden korkeakoulupaikan sääntö, paikan vastaanottaminen ja ilmoittautuminen

Valinnan tulos ilmoitetaan ennen seuraavan lukukauden alkua ja [hakusivuilta](#) löytyvät tarkat päivämäärät. Hakijoille ilmoitetaan valinnan tulos sähköpostitse.

Yliopistolain 82 §:n mukaisesti opiskelijavalinnan tuloksia julkistettaessa on ilmoitettava, miten hakija voi saada tiedon valinnassa noudatettujen perusteiden soveltamisesta häneen sekä miten valintaan voi pyytää oikaisua.

Opiskelijavalintaan tyytymätön voi pyytää siihen kirjallisesti oikaisua tiedekuntaneuvostolta 14 päivän kuluessa ilmoitetusta tulosten julkistamispäivästä. Perusteltu oikaisupyyntö tulee toimittaa postitse Tampereen yliopiston osoitteeseen, 33014 Tampereen yliopisto tai sähköpostitse tau@tuni.fi.

Yhden korkeakoulupaikan sääntö

Yliopistolain 38 §:n mukaan hakija saa ottaa vastaan vain yhden korkeakoulututkintoon johtavan opiskelupaikan samana lukukautena alkavasta koulutuksesta.

Paikan vastaanottaminen

Opiskelijaksi hyväksytyn on yliopiston hyväksymisilmoituksessa mainittavan määräajan kuluessa ilmoitettava yliopistolle opiskelupaikan vastaanottamisesta. Jollei opiskelijaksi hyväksytty tee ilmoitusta määräajassa, hän menettää opiskelupaikkansa.

Opiskelu-oikeus alkaa hyväksymispäätöksessä ilmoitettuna ajankohtana, pääsääntöisesti joko hyväksymistä seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä tai seuraavan lukukauden alkaessa.

2.4. Vastuuhjaaja ja ohjaajat

Henkilön, joka haluaa aloittaa jatko-opinnot yhteiskuntatieteiden tiedekunnan tohtoriohjelmissa, tulee kääntyä vähintään yksi kuukausi ennen hakuajan päättymistä tiedekunnan professorin tai tiedekunnassa työsuhteessa toimivan dosentin puoleen ja pyytää tätä ohjaajaksi sekä sopia hänen kanssaan tutkimustyön aiheesta, tutkimusmenetelmistä, toteuttamismahdollisuuksista ja muista vastaavista tutkimustyötä koskevista seikoista.

Tampereen yliopiston tutkintosäännön 26§:n mukaan jatko-opiskelijalle nimetään 1) vastuuhjaaja ja vähintään yksi muu ohjaaja tai 2) vastuuhjaaja ja seurantaryhmä tai 3) vastuuhjaaja, vähintään yksi muu ohjaaja ja seurantaryhmä. Vastuuhjaaja vastaa jatko-opiskelijan tutkinnon kokonaisuudesta ja ohjausjärjestelyistä. Vastuuhjaajan, muiden ohjaajien ja seurantaryhmän välisestä työnjaosta sovitaan erikseen tekemällä ohjaussopimus. Ohjaussopimuksesta kerrotaan osiossa 2.7. Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa suositellaan, että ohjaajia on aina vähintään kaksi tai enintään kolme.

Vastuuhjaajan tulee olla Tampereen yliopistoon työsuhteessa oleva väitöstutkimuksen alaa edustava professori, tenure track-urapolussa oleva henkilö tai dosentin pätevyyden omaava henkilö. Erityisestä syystä vastuuhjaajaksi voidaan nimetä myös henkilö, joka ei ole työsuhteessa Tampereen yliopistoon, mutta tekee tutkimusta Tampereen yliopiston tutkimusyhteisössä. Muiden ohjaajien tulee olla tohtorin tutkinnon suorittaneita.

Väitöskirjatyön ohjaajien tulee huolehtia siitä, että väitöskirjaksi tarkoitettu tutkimus täyttää sille asetetut sisällölliset, laadulliset ja muodolliset vaatimukset. Vastuuhjaajan tehtävänä on myös lukea ja hyväksyä väitöskirjakokonaisuus, ennen kuin sitä esitetään esitarkastukseen.

Vastuuhjaaja hyväksyy jatko-opintosuunnitelman ja tutkintoon kuuluvat jatko-opinnot (yhteensä vähintään 40 op).

Ohjaajista ja mahdollisista seurantaryhmän jäsenistä tehdään dekaanin päätös. Ohjaussuhteisiin liittyvät lisäykset tai muutokset tehdään yliopiston yleisellä [Muutokset jatkotutkinnon ohjaussuhteissa - lomakkeella](#), joka palautetaan käsiteltäväksi tiedekuntaan tieteellisistä jatkotutkinnoista vastaavalle opintopäällikölle (soc.doc.tau@tuni.fi). Tarvittaessa tohtorikoulutuksen ohjausryhmä voi ottaa mahdolliset ohjaussuhteisiin liittyvät ongelmatilanteet käsiteltäviksi.

Vakiintuneen käytännön mukaan ohjaustehtävät tapahtuvat hyviä tieteellisiä käytäntöjä noudattaen ja ilman erillistä korvausta. [Ohjattavan vastuut ja velvollisuudet](#) löytyvät opiskelijan oppaasta.

2.5. Tutkimusala

Jatko-opintojen tutkimusala määräytyy tohtoriohjelman mukaan. Tiedekunnan tohtoriohjelmien tutkimusalat on esitelty s. 2 taulukossa. Vastuuhjaajan tulee edustaa väitöstutkimuksen alaa. Väitöskirjalle valitaan vain yksi tutkimusala siinäkin tapauksessa, että väitöskirjatyöllä on kaksi ohjaajaa eri tutkimusaloilta tai eri tiedekunnista. Tutkimusala on osa opinto-oikeuspäätöstä, joten myös tutkimusalan vaihdoksista tehdään dekaanin päätös.

2.6. Seurantaryhmä

Haluttaessa jatko-opiskelijan tueksi perustetaan seurantaryhmä. Seurantaryhmillä vahvistetaan ohjauksen ja palautteen asiantuntijapohjaa ja valmistuvien väitöskirjojen laatua. Seurantaryhmään voi valita ohjaajien lisäksi tutkijoita myös esimerkiksi muista yliopistoista, yrityksistä tai tutkimuslaitoksista. Seurantaryhmään kuuluu väitöskirjatyön vastuuohjaaja puheenjohtajana sekä 2–3 muuta asiantuntijaa, joista vähintään kaksi on tohtorin tutkinnon suorittaneita.

Seurantaryhmä kokoontuu vähintään kerran vuodessa joko jatko-opiskelijan tai ohjaajan kutsusta. Jatko-opiskelija huolehtii, että seurantaryhmän kokouksesta kirjoitetaan muistio.

Tarvittaessa ohjausryhmä voi pyytää seurantaryhmältä lausunnon väitöskirjatyön etenemisestä. Ohjausryhmän jäsenillä on tarvittaessa oikeus osallistua seurantaryhmän kokouksiin.

2.7. Tutkimussuunnitelma, henkilökohtainen opintosuunnitelma sekä ohjaussopimus

Jatko-opiskelijaksi aikova laatii tutkimussuunnitelman ja alustavan opintosuunnitelman opinto-oikeushakemusta varten.

Ohje **tutkimussuunnitelman** laatimiseksi löytyy [Tule opiskelemaan](#) -sivuilta kunkin tohtoriohjelman kohdalta. Tutkimussuunnitelmaan tehdyistä muutoksista tiedotetaan tohtoriohjelman vastuuhenkilöä, vastuuohjaajaa ja tarvittaessa tiedekuntaa, mikäli tutkimusaihe merkittävästi muuttuu tai tutkimusala vaihtuu. Tutkimusalan muutoksesta tehdään dekaanin päätös. Tohtoriohjelman vaihtoa haetaan Opintopolussa tohtoriohjelman normaalin hakuajan puitteissa.

Alustava **henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS)** laaditaan opinto-oikeushaun yhteydessä vapaamuotoisesti huomioiden voimassa oleva [opetussuunnitelma kyseisessä tohtoriohjelmassa](#).

Jatko-opiskelija ja hänen ohjaajansa laativat yhdessä **ohjaussopimuksen** opintojen ensimmäisen lukukauden aikana varmistaakseen väitöskirjatyön etenemisen hyvässä hengessä ja sovitussa aikataulussa. Ohjaussopimusta yhdessä ohjaajan kanssa täytettäessä keskustellaan jatko-opintojen ja väitöskirjatyön muodoista, käytänteistä ja aikataulusta sekä ohjaajien välisestä työnjaosta. Ohjaussopimus laaditaan [forms-lomakkeelle](#), joka löytyy opiskelijan oppaasta. Jatko-opiskelijan tulee tallentaa valmis ohjaussopimus omalle koneelle ja lähettää se ohjaajille yhteisen keskustelun jälkeen.

Ennen ohjaussopimuksen laatimista ohjaajan ja jatko-opiskelijan on hyvä yhdessä käydä läpi [jatko-opiskelijan ja ohjaajan oikeudet ja vastuut](#).

Jos ohjattavan ja ohjaajien välille syntyy ylivoimaisia ongelmia, kumpi tahansa osapuoli voi saattaa asian tohtorikoulutuksen ohjausryhmän ratkaistavaksi.

3. Jatko-opintojen suorittaminen ja väitöskirjan tekeminen

3.1. Lukuvuosi-ilmoittautuminen

[Lukuvuosi-ilmoittautuminen](#)

Säilyttääkseen opiskeluoikeutensa opiskelijan on lukuvuosittain ilmoittauduttava läsnä olevaksi tai poissa olevaksi yliopiston määräämällä tavalla. Ainoastaan läsnäolevaksi ilmoittautunut voi osallistua opetukseen ja harjoittaa opintoja yliopistossa.

Jatko-opiskelija, joka laiminlyö lukuvuosi-ilmoittautumisen, menettää opiskeluoikeutensa. Jos opiskelija haluaa myöhemmin jatkaa opintojaan, hänen on kirjallisesti haettava tiedekunnalta oikeutta päästä uudelleen opiskelijaksi yliopiston ohjeiden mukaisesti. (Yliopistolaki 558/2009, 39§ ja 43§).

Opiskeluoikeuden palautusta voi hakea [opiskelijan oppaassa olevan ohjeistuksen](#) mukaisesti.

3.2. Opetussuunnitelmien rakenne ja sisältö

Tiedekunnan tohtoriohjelmien opetussuunnitelmat ja opetustarjonta löytyvät [opiskelijan oppaasta tohtoriohjelmittain](#) ja tutkimusaloittain. Opetussuunnitelmat hyväksytään tiedekunnan tiedekuntaneuvostossa kolmevuotiskausittain. Opetussuunnitelmissa kuvataan tutkintojen tavoitteet, rakenteet ja sisällöt. Rakenne sisältää kaikki tutkintoon kuuluvat opinnot ja niiden laajuudet. Lukuvuosittaiset opetustiedot puolestaan löytyvät [opetustarjonnasta](#). [Tohtoriohjelmien siirtymäsäännöt ja vastaavuudet](#) löytyvät opiskelijan oppaasta.

Tohtorin tutkinnon laajuus on 240 opintopistettä, joka vastaa yleensä neljän vuoden päätoimista työskentelyä. Tutkinnon sisällön muodostavat väitöskirjatutkimus (200 op) ja jatko-opinnot (40 op). Yhden lukuvuoden päätoimiset opinnot ovat 60 opintopistettä, joka vastaa keskimäärin 1600 tunnin työpanosta.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan (SOC) tohtorin tutkintojen rakenne on seuraava ja se tulee tohtoriohjelmittain tarkistaa [opetussuunnitelmasta](#):

- Yleiset valmiudet
- Tutkimusalan ja tieteenalan opinnot
- Väitöskirjatyö ja sen julkinen puolustaminen 200 op

Yleiset valmiudet suoritettuaan jatko-opiskelija

- hallitsee hyvän tieteellisen käytännön, tuntee tieteenfilosofisia kysymyksiä ja osaa soveltaa niitä tutkimustyössään ja asiantuntijan roolissa
- hallitsee monipuolisesti tieteenalallaan käytettäviä tutkimusmenetelmiä
- on omaksunut ne yleiset taidot, joita akateeminen asiantuntija tarvitsee

Yleiset valmiudet jatko-opinnoissa valitaan Tampereen yliopiston tutkijakoulun, oman tai muiden Tampereen yliopiston tiedekuntien tohtoriohjelmien, tai muiden yliopistojen järjestämistä menetelmäkursseista sekä yleisten tutkijataitojen kursseista. Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan orientoivat tohtoriopinnot -opintojakso sekä tutkijakoulun järjestämä tutkimusetiikka I ja II ovat pakollisia opintojaksoja kaikissa tohtoriohjelmissä. Muista mahdollisista jatko-opintojaksoista sovitaan ohjaajan kanssa. Tarkemmat tohtoriohjelmakohtaiset vaatimukset tulee tarkistaa opetussuunnitelmasta.

Tutkimus- ja tieteenalan opinnot suoritettuaan jatko-opiskelija

- ymmärtää syvällisesti oman tieteenalansa ja tutkimuskohteensa erityiskysymyksiä
- kykenee kehittämään omaa tutkimusalaansa ja on saavuttanut valmiudet tieteenalansa laajempaan kehittämiseen

Opintojen on tarkoitus kehittää oman tieteenalan ja tutkimuskohteen syvällistä ymmärtämistä ja tuntemusta sekä syventää opiskelijan tietoja tieteenalan erityiskysymyksistä. Tieteenalan opintoihin kuuluu oman tutkimusalan/oppialan seminaari. Tarkemmat tohtoriohjelmakohtaiset vaatimukset tulee tarkistaa opetussuunnitelmasta.

Tutkimus- ja tieteenalan opinnot sovitaan erikseen ohjaajan kanssa ja ne voidaan valita tiedekunnan omasta tarjonnasta, Tampereen yliopiston tutkijakoulun tarjonnasta, muiden tiedekuntien tarjonnasta tai muiden yliopistojen tarjonnasta.

[Doctoral courses in Finland](#) on valtakunnallinen tohtoriopintotarjotin, jonka opintojaksot ovat avoimia kaikille Tampereen yliopiston jatko-opiskelijoille sekä kaikille yhteistyöverkostoon kuuluvien yliopistojen jatko-opiskelijoille.

[Ristiinopiskelupalvelun](#) kautta Tampereen yliopiston tutkinto-opiskelija voi valita opintoja muista yliopistoista. Jatko-opiskelijan tulee keskustella mahdollisista opinnoista vastuuohjaajan kanssa.

Tohtoriopintojen opinnollistaminen:

Jatko-opintoihin voidaan hyväksyä ohjaajan puolella myös muunlaisia suorituksia kuin tavallisia opintojaksoja. Näitä opintojaksoja kutsutaan SISUssa tohtoriopintojen opinnollistamiseksi. Alla olevassa taulukossa on mainittu opinnollistamiseen soveltuvat suoritukset ja niitä voi suorittaa koko tutkinnon ajan. Suorituksista tulee sopia vastuuohjaajan kanssa ja opinnot tulee mitoittaa ohjeistuksen mukaisesti.

OPINNOLLISTAMINEN	AIHE
Osallistuminen opetustyöhön max. 5 op; ohjaajan esityksen mukaisesti	Opetustyö 1–5 op
Osallistuminen tieteenalan kotimaiseen tai kansainväliseen jatkokoulutukseen (ohjelman mukaisesti); mm. kesäkoulut, tutkimusverkostojen tapaamiset; esim. 1–2 jatkokoulutuskurssia = 5 op	Muu tieteellinen koulutus 1–10 op
Tieteellinen julkaisutoiminta; esim. 1 tieteellinen, väitöskirjaan kuulumaton referee-julkaisu 5–10 op	Muu tieteellinen julkaisutoiminta 1–10 op
Esitykset tieteellisissä kokouksissa; 1–2 op/ ohjaajan esityksen mukaisesti	Tieteellinen konferenssi 1–10 op
Tutkimusalakohtainen kirjallisuus, kuulustelut ja esseet ohjaajan esityksen mukaisesti	Muut tutkimusalakohtaiset suoritukset 1–10 op

Opetussuunnitelmasta löytyvät myös seuraavat tiedekunnan tarjolla olevat kaikille yhteiset tohtoriopinnot:

DPSOC.110
Yhteiskuntatieteiden orientoivat tohtoriopinnot / Orientation to doctoral studies at the faculty of social sciences
DPSOC.210
Writing Academic Journal Articles
DPSOC.220
How to finish an article-based dissertation
DPSOC.240
Identifying, collecting and analysing qualitative data in the social sciences
DPSOC.241
Digital humanities and social sciences

Opinnoista, väitöstilaisuuksista ja muista ajankohtaisista asioista tiedotetaan Tampereen yliopiston [etusivulla](#), yliopiston [intra-sivustolla](#) sekä tiedekunnan jatko-opiskelijoiden sähköpostilistalla (soc.doctoralstudents@lists.tuni.fi). Uudet jatko-opiskelijat liitetään automaattisesti tiedekunnan yhteiseen jatko-opiskelijoiden sähköpostilistaan.

Tuni-tunnusten aktivointi ja käyttöönotto sekä salasanan vaihto tapahtuvat id.tuni.fi -osoitteessa. [Lisätietoa löytyy yliopiston käsikirjasta](#). **Huomioitavaa on, että yliopisto viestii jatko-opiskelijoille vain tuni.fi -sähköpostin kautta**, joten se tulisi ottaa aktiivisesti käyttöön opintojen ajaksi. Käyttäjätunnus sulkeutuu 14 päivää valmistumisen jälkeen. [Tunnuksen voimassaolon voi tarkistaa id.tuni.fi-palvelusta](#).

3.3. Henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS)

Opinto-oikeuden saatuaan jatko-opiskelija tekee HOPSin myös [SISU-järjestelmään](#), joka on Tampereen yliopiston sähköinen opintotietojärjestelmä. Ohjeita opintojen suunnitteluun ja opintosuunnitelman tekemiseen SISUssa löytyy [opiskelijan oppaasta](#). Opintosuunnitelmaa voidaan päivittää koko opintojen ajan ja muutoksia käydään läpi vähintään vuosittaisessa opintojen raportointikeskustelussa tai tarpeen mukaan vastuuhjaajan/ohjaajien kanssa.

Tarkoituksena on, että kullakin jatkokoulutettavalla on jo varhaisessa jatko-opintojen vaiheessa mahdollisimman selkeä ja sopiva jatko-opintosuunnitelma, joka palvelee parhaalla mahdollisella tavalla väitöskirjatutkimusta ja antaa samalla jatko-opiskelijalle monipuoliset tutkijan taidot. Opintojen tulee sisältää riittävästi menetelmäopintoja ja tieteenalakohtaisia opintoja. Tiedekunnan oman tarjonnan lisäksi jatko-opiskelijan olisi hyvä tutustua jo hakuvaiheessa [Tampereen yliopiston tutkijakoulun tarjontaan](#). Vastuuhjaajan hyväksymä jatko-opiskelijan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma käsitellään ohjausryhmässä osana opinto-oikeushakemusta. Jatko-opintoihin voi valita tiedekunnan ja Tampereen yliopiston tutkijakoulun opintojaksojen lisäksi myös muiden tiedekuntien tai muiden suomalaisten ja/tai

ulkomaisten yliopistojen jatko-opintojen tasoisia opetussuunnitelman mukaisia opintoja tai muita ohjaajan kanssa sovittavia opintoja.

Jatko-opintojen tulee olla pääsääntöisesti jatko-opintojen tai syventävien opintojen tasoisia, mutta poikkeustapauksessa alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon tasoisia opintoja voi lukea tarpeen vaatiessa ja ohjaajan hyväksynnällä tohtorintutkinnon opinnoiksi.

3.4. Opintojen raportointi ja seuranta

Tampereen yliopiston tutkintosäännön 25§:n mukaan tutkinto-opiskelijoiden etenemistä seurataan opintojen eri vaiheissa. Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa jatko-opiskelijan tulee raportoida kerran vuodessa ohjaajalleen tutkimustyön ja muiden opintojen edistymisestä. Opintojen vuosittainen raportointi on edellytys tiedekunnan myöntämille avustuksille. Raportointi tehdään kerran vuodessa lokakuun loppuun mennessä raportointilomakkeella.

[Raportointilomake](#) löytyy myös Tampereen yliopiston Opiskelijan käsikirjasta.

Seurantaryhmä (vapaaehtoinen) on tärkeä jatko-opiskelijan edistymistä seuraava elin (ks. 2.6.). Myös tohtorikoulutuksen ohjausryhmällä on oikeus tarvittaessa pyytää jatko-opiskelijalta tai hänen ohjaajaltaan selvitys työn ja opintojen edistymisestä.

Tampereen yliopiston tutkintosäännön 3§:n mukaan koulutuksesta kerätään palautetta osana koulutuksen laadunhallintaa ja kehittämistä.

Yliopistossa toteutetaan joka toinen vuosi jatkokoulutuskysely kaikille jatko-opiskelijoille.

Jatkokoulutuskysely on määrällisten tulosten osalta saatavissa TuniReportsissa sekä [koulutuksen palautteet](#) sivustolla. Tohtoriksi valmistuneen kysely on määrällisten tulosten osalta saatavissa TuniReportsissa. Kysely on jatkuva ja tulokset päivitetään raportille noin kerran kuukaudessa.

3.5 Yleinen tohtoriohjelma

Tampereen yliopiston tutkintosäännön (26§) mukaisesti jatko-opiskelija voidaan siirtää tohtoriohjelmastaan tiedekunnan **yleiseen tohtoriohjelmaan**, mikäli hän ei edistä väitöskirjaansa ja muita opintojaan.

Yleisessä tohtoriohjelmassa

- voi edelleen suorittaa opintoja ja tehdä tutkimusta
- jatko-opiskelijan opintojen ja tutkimuksen etenemistä ei seurata
- ei saa ohjausta eikä voi jättää lisensiaatintutkimusta tai väitöskirjaa tarkastukseen, joten yleisestä tohtoriohjelmasta ei voi valmistua

Tiedekunnan tohtoriohjelman jatko-opiskelija voidaan tarvittaessa siirtää yleiseen tohtoriohjelmaan, mikäli

1. jatko-opiskelija sitä itse pyytää
2. jatko-opiskelija ilmoittautuu kahtena peräkkäisenä lukuvuotena poissaolevaksi (poissaoloksi ei lasketa asepalvelukseen tai vanhemmuuteen liittyviä poissaoloja)
3. opintojen edistyminen on kahtena edellisenä vuonna poikennut merkittävästi ohjaussopimuksen, opinto- tai tutkimussuunnitelman mukaisesta aikataulusta
4. opiskelija ei toistuvista huomautuksista huolimatta noudata ohjaajien opinnäytettä koskevia neuvoja tai muutenkaan ota ohjausta vastaan.

Ennen siirtoa yleiseen tohtoriohjelmaan jatko-opiskelijalle annetaan mahdollisuus selvityksen tekemiseen. Jatko-opiskelija voi halutessaan myös luopua opinto-oikeudestaan. Päätöksen siirrosta tekee dekaani. Asia valmistellaan tiedekunnan opintohallinnossa/tohtorikoulutuksen ohjausryhmässä.

Yleisen tohtoriohjelman opiskelijat voivat opinnoissa aktivoitua hakea takaisin tiedekunnan tohtoriohjelmaan sen jälkeen, kun

- vastuuohjaajan/ohjaajien/seurantaryhmän kanssa on käyty ohjauskeskustelu ja tehty uusi ohjaussopimus ja
- opiskelija on päivittänyt henkilökohtaisen opintosuunnitelmansa ja tutkimussuunnitelmansa.

Mikäli jatko-opiskelija saa vastuuohjaajaltaan puoltavan lausunnon siirtämisestä tohtoriohjelmaan, hän toimittaa vapaamuotoisen hakemuksen liitteineen (opintosuunnitelma, tutkimussuunnitelma, vastuuohjaajan lausunto) tiedekunnan opintohallintoon. Asia käsitellään tiedekunnan tohtorikoulutuksen ohjausryhmässä. Päätöksen siirrosta tekee dekaani ohjausryhmän esityksen pohjalta.

3.6 Hyvä tieteellinen käytäntö

Tohtoriopiskelijan pitää olla tietoinen ajantasaisista hyvään tieteelliseen käytäntöön ja tekoälyyn liittyvistä Tampereen yliopiston ohjeista.

- [Hyvä tieteellinen käytäntö Tampereen yliopistossa](#)
- [Tutkimuseettinen neuvottelukunta \(TENK\)](#)
- [Tekoälyn käyttö tutkimuksessa](#)

4. Väitöskirjaa koskevat ohjeet

4.1 Mitä väitöskirjalta vaaditaan

Väitöskirja on omaan itsenäiseen tutkimukseen perustuva, uutta tieteellistä tietoa sisältävä yhtenäinen esitys. Väitöskirja on tekijän kirjoittama yhtenäinen työ tai tiedekuntaneuvoston riittäväksi katsoma määrä samaa ongelmakenttää käsitteleviä kokonaisuuksia ja niistä laadittu yhteenveto. Julkaisuihin voi kuulua myös yhteisjulkaisuja, jos tekijän itsenäinen osuus on niissä osoitettavissa.

Väitöskirjan tarkastukseen kuuluu kaksi vaihetta: esitarkastus ja julkinen väitöstilaisuus. Opetussuunnitelmasta löytyy tohtoriohjelmittain väitöskirjan kuvaus, osaamistavoitteet sekä väitöstilaisuuden tehtävät.

4.2 Väitöskirjan muoto

Väitöskirjaksi voidaan hyväksyä joko osajulkaisuväitöskirja tai monografiaväitöskirja.

Osajulkaisuväitöskirjaan kuuluu useita yhtenäisen kokonaisuuden muodostavia tieteellisiä artikkeleita ja niistä laadittu yhteenveto. Yhteenveto-osan väittelijä laati itse ja siinä esitetään väitöskirjatutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja tulokset. Sen sijaan julkaisuihin voi kuulua myös usean tekijän yhteisjulkaisuja, jos väittelijällä on niissä selvä itsenäinen osuus. Väitöskirjan osajulkaisuna voi käyttää myös systemaattista kirjallisuuskatsausta, mikäli se sisältää analyyttisellä menetelmällä tuotetun synteessin, tuottaa uutta tietoa eikä ole ainoastaan kuvaileva.

Väitöskirjan osajulkaisujen tulee ilmestyä tieteellisissä vertaisarviointia (referee-järjestelmää) käyttävissä julkaisuissa. Julkaisufoorumin sivuilta <https://jfp.csc.fi/jufoportaaali> voi hakea sopivia julkaisukanavia.

Osajulkaisuväitöskirjaan sisältyy vähintään kolme osajulkaisua ja yhteenveto-osa. Osajulkaisuväitöskirjan käsikirjoitus voidaan lähettää esitarkastajille, kun vähintään kaksi osajulkaisua on julkaistu tai hyväksytty julkaistavaksi ja yksi osajulkaisu on arviointiprosessissa (osajulkaisu lähetetty arvioitavaksi) sekä yhteenveto-osa on valmis.

Pääsääntöisesti yhtä julkaisua voi käyttää vain yhden väitöskirjan osana. Perustellusta syystä osajulkaisua voi käyttää kahdessa eri väitöskirjassa, mutta tällöin väittelijöillä on oltava siinä oma toisistaan erottuva itsenäinen kontribuutio. Ensimmäisellä kirjoittajalla on etuoikeus julkaisun käyttämiseen. Jos osajulkaisua käytetään useammassa kuin yhdessä väitöskirjassa, tähän on saatava kirjallinen suostumus kaikilta kirjoittajilta ja työn vastuuohjaajalta. Jos väitöskirjassa on muissa väitöskirjoissa käytettäviä osajulkaisuja enemmän kuin yksi, tulee asia hyväksyttävä tohtorikoulutuksen ohjausryhmällä ennen esitarkastajien nimeämistä. Yhteistä osajulkaisua käyttävien väittelijöiden sekä heidän ohjaajiensa tulee tehdä yhteinen kirjallinen selvitys kummankin väittelijän osuudesta ko. tutkimuksen tekemisessä ja julkaisun laadinnassa ja toimittaa se ohjausryhmälle ennen esitarkastajien nimeämistä sekä väitöskirjan käsikirjoituksen liitteenä esitarkastajille.

Osajulkaisuihin voi kuulua jatko-opiskelijan pro gradu -tutkielman osana vertaisarvioitu artikkeli.

Monografiaväitöskirja on itsenäinen tieteellinen tutkimus, joka perustuu aikaisemmin julkaisemattomiin tutkimustuloksiin. Se on jatko-opiskelijan henkilökohtaisen työn tulos ja hänen itsensä yksin kirjoittama. Suositeltu pituus on enintään 250 sivua.

4.3 Ohjeita osajulkaisu- ja monografiaväitöskirjan käsikirjoituksen laatimiseksi

Väitöskirjassa tulee olla kansilehti, josta ilmenevät väitöskirjan nimi, väittelijän nimi, väittelyluvan myöntänyt tiedekunta sekä se, että kyseessä on väitöskirja. Kansilehden sisäpuolelta (nimiösivu) ilmenevät tutkimuksen tekopaikka sekä ohjaajan (ohjaajien), esitarkastajien ja vastaväittäjän nimet.

On suositeltavaa käyttää [Tampereen yliopiston kirjaston mallipohjaa](#).

Osajulkaisuväitöskirjan osiot ovat tavallisesti seuraavat:

- Sisällysluettelo
- Osajulkaisuväitöskirjassa luettelo julkaisuista, joihin väitöskirja pohjautuu. Mikäli jotakin väitöskirjan osajulkaisua on käytetty/käytetään osana jotakin toista väitöskirjaa, tieto tästä tulee lisätä väitöskirjan osajulkaisulistan jälkeen.
- Luettelo käytetyistä lyhenteistä, luettelo kuvista ja kaavioista
- Suomen- tai ruotsinkielinen ja englanninkielinen tiivistelmä, jonka pituus on 1–2 sivua.
- Lyhyt johdanto
- Kirjallisuuskatsaus, josta selviää käsiteltävän aiheen kannalta oleelliset taustatiedot, tiedon ja tutkimuksen kehitys ja nykytila.
- Tutkimuksen teoreettinen viitekehys
- Tutkimuksen kysymyksenasettelu
- Selvitys käytetyistä aineistoista ja menetelmistä
- Tulokset tai osajulkaisuväitöskirjassa yhteenveto omista tuloksista
- Pohdinta, jossa omia tuloksia tarkastellaan kriittisesti menetelmien, sisällön ja niiden merkityksen suhteen sekä verrataan aikaisempaan tietoon alalta
- Yhteenveto ja johtopäätökset (sekä tulevaisuuden näkymät)

- Kiitokset
- Kirjallisuusluettelo

Osajulkaisuväitöskirjassa tulos- ja pohdintaosassa tulee tehdä synteesiä ja yhteenvedoa tutkimustuloksista osajulkaisujen pohjalta. Ei ole suotavaa, että tulososassa tai varsinkaan pohdintaosassa on paljon suoria lainauksia osatöiden tekstistä tai että väitöskirjan yhteenvedo näiltä osin etenee täysin osajulkaisujen jaottelua noudattaen.

Yhteenvedo-osan tulee olla sekä menetelmien että tulosten esittelyn ja pohdinnan osalta itsenäinen kokonaisuus, joka on ymmärrettävissä ilman tutustumista osajulkaisuihin. Yhteenvedon tulososassa voidaan käyttää samoja kuvia kuin osajulkaisuissa, mutta niissä tulee olla asianmukaisesti tieto alkuperäisistä lähteistä ja lupa tekijänoikeuksien haltijalta eli lehdestä, jossa osatyö on julkaistu. Sama koskee taulukoita, jos ne on kopioitu osajulkaisuista.

Monografiaväitöskirjassa on tavallisesti seuraavat osiot:

- Alkusanat/ Kiitokset
- Sisällysluettelo
- Luettelo käytetyistä lyhenteistä luettelo kuvista ja kaavioista
- Tiivistelmä, suomen- tai ruotsinkielinen ja englanninkielinen, pituus 1–2 sivua.
- Johdanto
- Tutkimuksen kysymyksenasettelu
- Aiheen ja tutkimusotteen konteksti aiempaan tutkimukseen ja tutkimuksen relevanssi.
- Teoreettinen kehys, keskeiset käsitteet ja menetelmät
- Aineisto
- Tulokset
- Päätelemät, joissa kootaan tutkimuksen tulokset ja pohditaan niiden laajempaa empiiristeoreettista relevanssia
- Lähteet ja kirjallisuus

Väitöskirjan kieliasun tulee olla huoliteltu. Tiedekunta suosittelee kielentarkastusta, mutta tarkastus on pakollinen ainoastaan, jos esitarkastajat sitä vaativat. Myös tohtoriohjelma ja viime kädessä tohtorikoulutuksen ohjausryhmä voi vaatia kielentarkastusta. Väitöskirja voidaan julkaista suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

4.4 Käsikirjoituksen jättäminen esitarkastukseen

Kun väitöskirjan käsikirjoitus on väittelijän ja ohjaajien mielestä sisällöltään valmis ja ulkoasultaan viimeistelty, käsikirjoitus (pdf-muotoisena) ja Lupahakemus esitarkastukseen –lomake liitteineen toimitetaan allekirjoitettuna tiedekuntaan (soc.doc.tau@tuni.fi) esitarkastajien nimeämistä varten.

Lupahakemus esitarkastukseen sisältää ohjaajan ehdotuksen esitarkastajista ja mahdollisesti myös jo vastaväittäjästä sekä kustoksesta. Lomakkeen allekirjoittaa väittelijä, ohjaajat ja tohtoriohjelman vastuuprofessori. Lomake löytyy Tampereen yliopiston sähköisestä [Opiskelijan oppaasta](#) kohdasta SOC tohtorikoulutuksen linkkejä ja lomakkeita. Lomakkeen viimeisellä sivulla on tarkemmat ohjeet tarvittavista liitteistä.

Lupahakemus esitarkastukseen –lomakkeeseen tarvittavat liitteet:

1. Väitöskirjakäsikirjoituksen tiivistelmä suomeksi ja englanniksi tutkimuksen pääsisällöstä (1–2 sivua)
2. Ohjaajan allekirjoittama Turnitin-raportti
3. Mikäli kyseessä on osajulkaisuista koostuva väitöskirja:
  - Luettelo osajulkaisuista. Mikäli kaikkia käsikirjoituksen osajulkaisuja ei vielä ole julkaistu tieteellisissä aikakauslehdissä, mukaan tulee liittää julkaisijan hyväksymisilmoitus ja/tai tieto julkaisuharkintaan lähetetyn osatyön vastaanotosta (esim. sähköpostiviesti).
  - Selvitys väittelijän omasta osuudesta kussakin osajulkaisussa. Selvityksessä tulee jokaisesta osatyöstä esittää (soveltuvin osin) väittelijän oma panos aiheen valintaan, tutkimuskysymyksen muotoiluun, tutkimusasetelman ja menetelmien valintaan (esim. kyselylomakkeen laatimiseen), havaintoaineiston keruuseen, analyysin toteutukseen ja tulosten tulkintaan sekä artikkelin kirjoittamiseen. Selvityksen tulee olla sekä väittelijän että väitöskirjan vastuuohjaajan hyväksymä ja allekirjoittama (1–2 sivua).
  - Mikäli väitöskirjaan sisältyy osajulkaisuja, joita on käytetty/tullaan käyttämään toisessa väitöskirjassa, kirjallinen suostumus muilta kirjoittajilta ja työn ohjaajilta.
4. Sähköpostitse (soc.doc.tau@tuni.fi) toimitettu väitöskirjan käsikirjoitus pdf-tiedostona. Osajulkaisuväitöskirjan artikkelit voivat sisältyä samaan tiedostoon tai ne voi lähettää erillisinä tiedostoina.

Esitarkastukseen jätettävien väitöskirjojen ja lisensointitutkimuksen alkuperäisyys tarkastetaan käyttämällä Turnitin -plagiaatintunnistusoohjelmaa. Tarkempia ohjeita tästä [ohjaajalle löytyy yliopiston intrasta](#) ja [väittelijälle opiskelijan oppaasta](#).

4.5 Asiantuntijat

Esitarkastajien ja vastaväittäjän tulee olla yliopiston ulkopuolisia, puolueettomia, dosenttitasoisia, kokeneita asiantuntijoita. Perustellusta syystä toinen esitarkastaja voi olla Tampereen yliopiston dosentti, mikäli hänen varsinainen toimipaikkansa on Tampereen yliopiston tutkimusyhteisön ulkopuolella. Vastaväittäjällä tai esitarkastajilla ei saa olla yhteisjulkaisuja eikä yhteisiä tutkimushankkeita väittelijän tai ohjaajan/ien kanssa kolmen edellisen vuoden aikana. Asiantuntijoiden esteellisyydestä säädetään hallintolaissa (434/2003, 27–29 §).

Esitarkastaja voi toimia vastaväittäjänä. Dekaanin nimeää esitarkastajat.

4.6 Esitarkastus

Valmis käsikirjoitus sekä esitarkastusohjeet lähetetään sähköisesti tiedekunnasta sen jälkeen, kun dekaani on nimennyt esitarkastajat.

Väitöskirjan tarkastamisessa on kaksi vaihetta, esitarkastus ja julkinen väitöstilaisuus. Väitöskirjan esitarkastus on väittelyprosessin tärkein tieteellinen laadunvarmistus. Esitarkastajien tehtävänä on antaa lausunto siitä, onko käsikirjoituksella sellainen tieteellinen tai taiteellinen arvo, että tiedekunta voi antaa luvan sen esittämiseksi väitöskirjana. Julkisessa väitöstilaisuudessa erityisesti vastaväittäjä arvioi väittelijän kyvyn puolustaa työtään ja tutkimustuloksiaan.

Esitarkastajat antavat väitöskirjakäsikirjoituksesta väittelyluvan myöntämistä varten tiedekunnalle lausuntonsa noudattaen esitarkastusohjeita. Esitarkastuslausunnot tulee toimittaa kahden kuukauden kuluessa esitarkastuspyynnön vastaanottamisesta.

Tutkimuseettisesti suositeltavinta on, että väittelijä ei ole suoraan yhteydessä esitarkastajaan. Esitarkastajat voivat tarvittaessa ottaa yhteyttä väitöstyön tekijään tai vastuuohjaajaan selventääkseen työssä esitettyjä väitteitä, näkökantoja tai aineistoja. Esitarkastajien ei ole tarkoitus valvoa väittelijän työtä tai edellyttää useita korjauskierroksia. Mikäli esitarkastaja on ottanut yhteyttä väittelijään prosessin aikana, on ohjaajan oltava tästä tietoinen ja asia on syytä mainita esitarkastuslausunnossa. Yhteydenpito voi myös tapahtua asiasta vastaavan professorin välityksellä. Lausuntoon tulee lisätä maininta, jos käsikirjoitukseen on tehty merkittäviä muutoksia esitarkastajan yhteydenoton perusteella.

Esitarkastus kohdistuu väitöskirjaan kokonaisuutena siitä huolimatta, että mahdolliset yksittäiset julkaisut ovat jo käyneet läpi vertaisarvioinnin ja ne on hyväksytty julkaistaviksi. Esitarkastajilta toivotaan selkeää kantaa siitä, onko käsikirjoituksella sellainen tieteellinen tai taiteellinen arvo, että tiedekunta voi antaa luvan sen esittämiseksi väitöskirjana. Lausunnon tulee olla joko puoltava tai hylkäävä, ei ehdollinen. Puoltavassa lausunnossa pienimuotoiset korjaus- ja muutossuositukset ovat kuitenkin mahdollisia, ja ne väittelijä voi ottaa huomioon. Myös ehdotus työhön tehtävistä teknisluontoisista korjauksista on mahdollinen. Väittelylupa voidaan esitarkastuksen yhteydessä myös evätä.

Esitarkastuslausunto sisältää

1. Lausunnon väitöskirjaksi tarkoitetun tutkimuksen tieteellisestä tasosta, ansioista ja havaituista puutteista (n. 2–4 sivua)
2. Mahdollisen erillisen listan yksittäisistä korjausehdotuksista

Lausunnossaan esitarkastaja

- a) esittää väittelyluvan myöntämistä TAI
- b) ei esitä väittelyluvan myöntämistä

Esitarkastajaa pyydetään lausunnossaan ottamaan kantaa ainakin seuraaviin seikkoihin:

1. Väitöskirjan yleinen luonne: Käsikirjoituksen tieteellisen sisällön ja tärkeimpien tulosten lyhyt kuvaus
2. Tieteellinen uutuusarvo, tieteellinen merkittävyys, käytännön merkittävyys
3. Väitöskirjan yhtenäisyys: muodostuuko väitöskirjan tutkimuksesta yhtenäinen, hallittu kokonaisuus
4. Tavoitteiden ja tutkimuskysymysten selkeys
5. Alan kirjallisuuden tuntemus
6. Tutkimusmenetelmän/-menetelmien hallinta
7. Tutkimusaineiston laatu, laajuus ja soveltuvuus
8. Väittelijän itsenäinen osuus muun muassa yhteisjulkaisuissa/tutkimuksen suunnittelussa ja toteutuksessa
9. Tutkimuksen kypsyy / kriittinen ote
10. Kirjallinen esitystapa ja kieliasu

Esitarkastajien annettua lausuntonsa tohtorikoulutuksen ohjausryhmä käsittelee lausunnot ja esittää näkemyksensä väittelyluvan myöntämisestä. Tämän jälkeen dekaani päättää väittelyluvan myöntämisestä sekä nimeää väitöstilaisuuden vastaväittäjän ja kustoksen.

Koska esitarkastajat osallistuvat väitöskirjan arviointiin, väittelijä laatii ennen väitöstä selvityksen väitöskirjaan esitarkastuksen jälkeen tehdyistä korjauksista ja muutoksista. Tiedekunta toimittaa selvityksen valmiin väitöstyön ohessa esitarkastajille työn arviointia varten (ks. osio 5.5 väitöskirjan arviointi).

Tämän jälkeen vastaväittäjälle, väittelijälle ja kustokselle lähetetään tiedekunnasta ohjeita mm. väitöstilaisuuden kulusta.

Jos esitarkastuslausunto on kielteinen, esitarkastusprosessi voidaan keskeyttää, jos jatko-opiskelija tätä pyytää. Asiasta tehdään muodollinen dekaanin päätös. Prosessin rauettua uusi esitarkastus voidaan aloittaa, kun ohjaajat antavat siihen luvan.

4.7 Väitöskirjan julkaiseminen

Väitöskirjan julkaisemiseen on useita vaihtoehtoja. Yleisin tapa on julkaista väitöskirja verkossa sekä painettuna Tampereen yliopiston väitöskirjat -sarjassa. Kustantajalta tulee pyytää lupa osajulkaisujen käyttöön osana painettua sekä verkkoväitöskirjaa. Painettavan väitöskirjan kustantajaksi voidaan valita myös muu kustantaja. Jokaisen väittelijän on toimitettava kirjastoon väitöskirjastaan PDF/A-muotoinen versio arkistointia varten. Sen tulee olla identtinen painetun väitöskirjan kanssa. Tämä koskee myös niitä, joiden kirjaa ei voi julkaista avoimessa verkossa.

Alla on lueteltu väitöskirjan julkaisemisen työvaiheet. Tarkemmat ja ajantasaiset ohjeet kustakin työvaiheesta löytyvät kirjaston [Väitöskirjan julkaiseminen](#) -oppaasta:

- Huomioi sarjan ulkoasu, ks. Mallipohjat ja ulkoasu sekä [saavutettavuusdirektiivi](#)
- Lataa nimiösivun mallipohja ja täydennä siihen puuttuvat tiedot
- Varmista tiedekunnasta (soc.doc.tau@tuni.fi), että tiedot ovat oikein
- Lähetä [ilmoitus väitöksestä](#) ja täydennetty nimiösivu sekä mahdollisten artikkeleiden julkaisuluvat kirjastolle (dissertations@tuni.fi)
- Varmista, että sinulla on tiedekunnan myöntämä väittelylupa. Tiedekunta ilmoittaa dekaanin myöntämän väittelyluvan väittelijälle, ohjaajalle ja kirjastoon.
- Lähetä työsi painoon täyttämällä tilauslomake (viimeistään 5 viikkoa ennen väitöstilaisuutta)
- Tarkista huolellisesti ja hyväksy oikovedos
- Lähetä mahdolliset artikkelit (jos eri kuin painetussa kirjassa) PDF-tiedostoina kirjastolle
- Laadi väitöstiedote ohjeen mukaisesti

4.8 Väitöskirjan julkisuus ja tiedottaminen

Väitöskirjan on oltava nähtävillä julkisesti vähintään 10 vuorokautta ennen väitöstilaisuutta. Tampereen yliopiston väitöskirjat -sarjassa julkaistavat väitöskirjat paino toimittaa suoraan tiedekuntaan ja kirjastoon. Mikäli väitöskirja julkaistaan muussa sarjassa, tulee väittelijän toimittaa 14 päivää ennen väitöstilaisuutta 9 kirjaa tiedekuntaan ja 2 kirjaa Tampereen yliopiston kirjastoon.

Julkaisutuki

Yliopisto tukee väitöskirjan painatuskuluja siten, että tiedekunta maksaa kirjaston sekä tiedekunnan jakelua varten painettavien väitöskirjojen painatuskulut (17 kpl). Tiedekunta postittaa väitöskirjat vastaväittäjälle, esitarkastajille, ohjaajille/kustokselle sekä julkisesti yliopiston rakennuksissa nähtävillä olevat kappaleet. Väittelijä itse maksaa tilaamansa kappaleet.

Tampereen yliopiston [tulevat väitökset](#) löytyvät tuni.fi -sivuilta. Väitöskirja on luettavissa yliopiston [Trepo-sivulla](#) viimeistään 10 päivää ennen väitöstilaisuutta sekä saatavilla nähtäväksi tiedekunnan esittelijällä.

5 Väitöstilaisuus ja väitöskirjan arviointi

5.1 Kustos

Väitöstilaisuuden valvoja eli kustos edustaa yliopistoa väitöstilaisuudessa. Hän huolehtii siitä, että vastaväittäjä ja väittelijä ymmärtävät väitöstilaisuuden luonteen ja menettelytavat ja siitä, että väitöstilaisuus sujuu omaksuttujen käytäntöjen mukaisesti. Kustoksena toimii yliopistoon työsuhteessa oleva professori tai dosenttitasoinen henkilö. Kustoksena voi toimia myös emerita-/emeritusprofessori tai eläkkeelle jäänyt, resurssisopimuksella toimiva dosenttitasoinen henkilö. Pääsääntöisesti kustos on henkilö, joka on toiminut aktiivisesti kyseessä olevan väitöskirjatyön ohjaajana. Vastaväittäjän ja kustoksen nimeää tiedekuntaneuvoston delegoimana dekaani.

5.2 Väitöstilaisuudesta sopiminen ja käytännön järjestelyt

Väittelijän tulee heti sovittuaan kustoksen ja vastaväittäjän kanssa väitöspäivästä ilmoittaa se myös tiedekunnan opintohallintoon soc.doc.tau@tuni.fi, jotta tiedekunnassa voidaan huolehtia väitöskirjan julkisesta esillepanosta määräajaksi (10 vrk) ja varautua väitöskirjan virallisen jakelun vaatimiin järjestelyihin.

Väitöstilaisuuksien käytännön järjestelyistä sovitaan kampusassistenttien kanssa (tilavaraukset, väitöskahvit, vastaväittäjän hotelli- ja matkavaraukset, mahdollisen etäyhteyden järjestäminen) kampusassistentit@tuni.fi. Väitöstilaisuudet pidetään Tampereen yliopiston tiloissa. Poikkeustapauksessa väitöstilaisuus voidaan dekaanin päätöksellä pitää muualla, mikäli väitöskirjatyö liittyy Tampereen yliopiston Tampereen ulkopuolella olevaan toimipisteeseen, jossa on kyseisen alan opetus- ja tutkimustoimintaa. Tällöin suositellaan etäyhteyden järjestämistä väitöstilaisuuden seuraamista varten.

Yliopiston [opiskelijan oppaasta](#) löytyvät sekä yliopiston yleiset että tiedekuntakohtaiset väitöstilaisuutta koskevat ohjeet. Tietoa löytyy myös SOC [tiedekunnan korvaamista väitöskuluista](#). Tiedekunta lähettää väitöstilaisuuteen liittyvät ohjeet (esim. väitöstilaisuuden nuotit eli vuorosanat) vastaväittäjälle, väittelijälle sekä kustokselle. Vastaväittäjälle lähetetään tietoa myös hotelli- ja matkavarausten järjestelyistä. Väitöstilaisuuden mahdollisuuksia käsitellään kappaleessa 5.4.

5.3 Tarkastuksen julkisuus

Väitöskirja on tarkastettava julkisesti. Julkisella väitöstilaisuudella on ainakin kolme tehtävää:

- 1) Se tarjoaa tilaisuuden julkisesti ja mahdollisimman luotettavalla tavalla tarkastaa, että väittelijä on itse laatinut opinnäytteen, joka vastaa tieteelliseltä tasoltaan väitöskirjoille yleensä asetettavia vaatimuksia.
- 2) Se tarjoaa viralliselle vastaväittäjälle (tai vastaväittäjille), joka (jotka) virkansa puolesta joutuu (joutuvat) väitöskirjaa arvostelemaan sekä muille aiheesta kiinnostuneille henkilöille tilaisuuden perehtyä perusteellisesti väitöskirjan sisältöön kuuntelemalla, esittämällä huomautuksia ja kysymyksiä sekä keskustelemalla tekijän kanssa.
- 3) Se tarjoaa tilaisuuden yliopiston arkisesta työstä hieman poikkeavalla ja sitä näkyvämällä tavalla julkistaa saavutettuja tutkimustuloksia.

5.4 Väitöstilaisuudessa noudatettavat mahdollisuudet

Väitöstilaisuuksissa noudatetaan tiettyjä vakiintuneita tapoja ja muotoja. Ne täydentävät säännöksissä olevia väitöskirjan tarkastusta koskevia virallisia määräyksiä. Perinteiset tavat luonnollisesti muuttuvat ajan

kuluessa. Väitöksen päähenkilöiden on syytä neuvotella keskenään ja sopia noudatettavista mahdollisuuksista.

Pukeutuminen

Vanhan tavan mukaan väittelijä, kustos ja vastaväittäjä käyttävät frakkia ja mustia liivejä (tai univormua ilman kunniamerkkejä), naiset vastaavasti mustaa aamupäiväpukua ilman hattua (pitkähihainen jakkupuku/pikkumusta). Frakin sijasta voidaan käyttää myös tummaa pukua vastaväittäjän ja kustoksen suostumuksella. Kustos ja vastaväittäjä pitävät tohtorin hatun kädessään sisään astuessaan ja salista poistuessaan.

Sisääntulo ja väitöksen avaus

Väitöstilaisuuteen saapuvat asianomaiset siten, että ensin astuu sisään väittelijä, sitten kustos ja viimeisenä vastaväittäjä. Väittelijä asettuu kustoksen vasemmalle ja vastaväittäjä oikealle puolelle (kustoksesta katsoen). Kustos asettuu keskelle. Kun kaikki ovat asettuneet paikoilleen, kustos avaa väitöstilaisuuden lausuen: *"Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden tiedekunnan tiedekuntaneuvoston nimeämänä kustoksena julistan NN:n väitöksen alkaneeksi."* Kustos toivottaa kuulijat tervetulleiksi väitöstilaisuuteen. Hän esittelee halutessaan yleisölle myös väittelijän ja vastaväittäjän. Sen jälkeen kustos ja vastaväittäjä istuutuvat.

Lectio praecursoria

Väittelijä pitää seisaaltaan lectio praecursoria -esitelmänsä, joka kestää n. 20 minuuttia. Tämä johdantoluento käsittelee väitöskirjaan liittyvää aihepiiriä, mutta ei kuitenkaan yksinomaan tuloksia vaan pikemminkin väitöskirjan laajempaa merkitystä. Kuulijoita tervehditään järjestyksessä: *"Arvoisa kustos, arvoisa vastaväittäjä, arvoisat kuulijat."* Ulkomaalaiselle vastaväittäjälle annetaan käänös lectio praecursoriasta, mikäli se pidetään suomen kielellä. Johdantoluennon päätyttyä väittelijä lausuu: *"Pyydän Teitä, arvoisa professori/dosentti N.N. tiedekunnan nimeämänä vastaväittäjänä esittämään ne muistutukset, joihin katsotte väitöskirjani antavan aiheita."*

Opiskelijan oppaasta löytyy tarkemmat ohjeet ja [hyödyllisiä vinkkejä lektion laatimiseksi](#).

Väitöskirjan tarkastus

Johdantoluento ja väitöstilaisuus voidaan pitää suomen, ruotsin tai englannin kielellä.

Vastaväittäjä esittää seisaaltaan lyhyen alkulausunnon, jossa hän luonnehtii väitöskirjan aihepiirin asemaa ja merkitystä tieteessä. Alkulausunnon jälkeen vastaväittäjä ja väittelijä istuutuvat. Jos vastaväittäjiä on useampia, esittää vain ensimmäinen heistä tällaisen yleisen alkulausunnon.

Jos vastaväittäjiä on useampia, voivat he sopia keskenään esiintymisjärjestyksestä ja työnjaosta sekä osallistua keskusteluun yhden vastaväittäjän esille ottamasta kysymyksestä.

Väitöstilaisuus ei saa kestää kuutta tuntia kauempaa. Väitös voidaan keskeyttää virkistystaukoja varten, jotka kustos ilmoittaa.

Tilaisuuden loppuksi vastaväittäjä nousee seisomaan ja esittää loppulausunnon, jota väittelijä kuuntelee seisaaltaan. Loppulausunnossaan vastaväittäjä kertoo, aikooko hän varsinaisessa kirjallisessa lausunnossa esittää väitöskirjan hyväksymistä.

Kun vastaväittäjä ilmoittaa oman tarkastuksensa päättyneen, väittelijä esittää seisaaltaan kiitöksensä vastaväittäjälle: *"Kiitän teitä, professori/dosentti N.N. niistä arvokkaista huomautuksista, joita olen saanut väitöskirjastani."* Sen jälkeen hän kääntyy yleisön puoleen ja lausuu: *"Tämän jälkeen pyydän niitä, jotka*

haluavat esittää väitöskirjaani koskevia kysymyksiä tai kommentteja, pyytämään puheenvuoron kustokselta." Mikäli julkisessa tarkastuksessa väitöskirjaa vastaan tehdään väitöskirjan hyväksymistä koskeva muistutus, se tulee jättää kirjallisena tiedekuntaneuvostolle.

Kustos päättää tilaisuuden lausuen: "*Väitöstilaisuus on päättynyt.*"

Väitöstilaisuudesta poistuminen tapahtuu päinvastaisessa järjestyksessä kuin sisäänmeno.

Väitöstilaisuuden vuorosanat lähetetään tiedekunnasta vastaväittäjälle, kustokselle ja väittelijälle.

5.5 Väitöskirjan arviointi ja vastaväittäjän lausunto

Tampereen yliopiston tutkintosäännön mukaan tiedekuntaneuvosto hyväksyy ja arvioi väitöskirjan vastaväittäjän (vastaväittäjien) kirjallisten lausuntojen, mahdollisen arviointitoimikunnan arvosanaehdotuksen, esitarkastuslausuntojen sekä muiden kirjallisten huomautusten perusteella.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa arviointi koostuu 1) esitarkastajien kirjallisista esitarkastuslausunnoista ja arvosanaehdotuksista, jotka he antavat valmiista työstä huomioiden työhön tehdyt mahdolliset muokkaukset ja väitöskirjan tekijän niistä laatiman selvityksen (ks. kappale 4.6) ja 2) vastaväittäjän lausunnosta ja arvosanaehdotuksesta.

Vastaväittäjän lausunnossa tulisi huomioida väitöstilaisuus ja arvioida väitöskirja seuraavien osa-alueiden pohjalta:

Arvioinnin osa-alueet:

- Väitöskirjan yleinen luonne: Käsikirjoituksen tieteellisen sisällön ja tärkeimpien tulosten lyhyt kuvaus.
- Tieteellinen uutuusarvo, tieteellinen merkittävyys, käytännön merkittävyys
- Väitöskirjan yhtenäisyys: muodostuuko väitöskirjan tutkimuksesta yhtenäinen, hallittu kokonaisuus
- Tavoitteiden ja tutkimuskysymysten selkeys
- Alan kirjallisuuden tuntemus
- Tutkimusmenetelmän/-menetelmien hallinta
- Tutkimusaineiston laatu, laajuus ja soveltuvuus.
- Väittelijän itsenäinen osuus muun muassa yhteisjulkaisuissa/tutkimuksen suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Tutkimuksen kypsyys ja kriittinen ote
- Kirjallinen esitystapa ja kieliasu
- Kyky käydä tieteellistä keskustelua ja puolustaa väitöskirjatyötään suullisesti väitöstilaisuudessa (vastaväittäjä)

Virallisen vastaväittäjän tai virallisten vastaväittäjien kirjallinen tarkastuslausunto väitöskirjasta toimitetaan tiedekunnalle. Vastaväittäjän lausunto tulee toimittaa tiedekunnalle kahden viikon kuluessa väitöksestä. Tekijällä on oikeus antaa vastineensa tarkastajan lausunnosta (Yliopistolaki 558/2009, 44 §). Kirjallisen lausunnon lisäksi vastaväittäjän tulee tehdä arvosanaehdotus erilliselle lomakkeelle.

Vastaväittäjän ja esitarkastajien arvosanaehdotusten tulee noudattaa seuraavia perusteita.

Arvosanojen perusteet

Väitöskirja arvioidaan asteikolla *kiittäen hyväksytty, hyväksytty tai hylätty*.

Kiittäen hyväksytty

Arvosanaa kiittäen hyväksytty voidaan ehdottaa väitöskirjalle, joka on tutkimusalan väitöskirjoista kansainvälisesti tieteelliseltä tasoltaan ja merkitykseltään poikkeuksellisen ansiokas ja jossa väittelijän oma panos on huomattavan suuri. Väitöskirjassa on huomattavia ansioita ilman näitä mitätöiviä puutteita. Väitöskirja on tutkimuseettisesti asianmukainen ja noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä.

Hyväksytty

Tutkimuksella on väitöskirjalta vaadittava kontribuutioarvo eli se kohdistuu tieteellisesti tärkeään ja hyvin perusteltuun ongelmakokonaisuuteen ja siinä on tuotettu uutta ja merkittävää tietoa tutkimusalan teorianmuodostuksen tai käytännön sovellusten kannalta. Hyväksytty -arvosana edellyttää, että työssä ei ole merkittäviä puutteita tavoitteiden asettelussa, teoreettisen taustan esittelyssä, aineiston ja menetelmien valinnassa eikä tulosten esittelyssä ja johtopäätöksissä.

Väitöskirja on tutkimuseettisesti asianmukainen ja noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä.

Väitöskirjan tekijä on puolustanut väitöstilaisuudessa väitöskirjassa esittämiään tieteellisiä tuloksia sekä niihin julkisesti kohdistettua kritiikkiä.

Hylätty

Esitarkastajien ja vastaväittäjän tulee suositella työn hylkäämistä, jos työ ei saavuta hyväksyttävän työn kriteereitä, siinä on merkittäviä puutteita tai työssä on todettu tutkimuseettisiä epäkohtia (esimerkiksi tieteellinen vilppi).

6 Valmistuminen

Jatko-opiskelija voi hakea valmistumista, kun väitöskirja on arvioitu tiedekuntaneuvostossa ja kaikki tutkintovaatimuksissa määritellyt opinnot on suoritettu ja kirjattu opintorekisteriin. Sisun opintosuunnitelman tulee olla ajan tasalla ja hyväksytty opintohallinnossa. Valmistua voi vain yliopistoon [läsnäolevaksi ilmoittautuneena](#).

Valmistumista ja tutkintotodistusta haetaan [Sisu-opintotietojärjestelmässä](#). Opiskelijan oppaasta löytyy lisätietoa [valmistumisen hakemisesta](#) sekä ohjeet [valmistumispyynnön jättämiseen SISUssa](#).

[Valmistumisen tarkistuslistalta](#) voit tarkistaa huomioitavat asiat mm. käyttäjätunnuksen voimassaolosta. Tutkinnon myöntämisestä päättää dekaani.

Saat Tampereen yliopistossa suoritetusta jatkotutkinnosta sähköisen tutkintotodistuksen suomen ja englannin kielellä. Sähköinen tutkintotodistus on virallinen tutkintotodistukseksi. Voit halutessasi tulostaa tutkintotodistuksesta paperikopion itse tai pyytää kopion valmistumispyyntöä jättäessäsi. Saat ilmoituksen sähköpostitse, kun todistuskopio on postitettu. Todistuskopion voit valmistumisen jälkeen myös noutaa [opintotoimistosta](#).

7 Tohtorikoulutuksen ohjausryhmä

Tampereen yliopiston tutkintosäännön 7 §:n mukaan opetussuunnitelmatyötä varten kullekin tutkinto-ohjelmalle nimetään työryhmä, jossa jäsenenä on opettajia, opiskelijoita ja koulutuksen tukipalvelun edustajia sekä tarpeen mukaan muita asiantuntijoita. Yhteiskuntatieteiden tiedekunnassa tieteellistä jatkokoulutusta koordinoi tohtorikoulutuksen ohjausryhmä. Ohjausryhmän toimikausi on sama kuin tiedekuntaneuvoston.

Tohtorikoulutuksen ohjausryhmä valmistelee tieteellistä jatkokoulutusta koskevat asiat tiedekuntaneuvoston tai dekaanin päätöksentekoa varten. Ohjausryhmään kuuluvat tohtoriohjelmien vastuuhenkilöt sekä sosiaalityötä että hoitotiedettä edustavat henkilöt. Ohjausryhmän varsinaisina jäseninä on myös kaksi-kolme jatko-opiskelijaa. Kaikilla jäsenillä on varajäsenet. Ohjausryhmän sihteerinä toimii tieteellisistä jatkotutkinnoista vastaava erityisasiantuntija, joka myös esittelee tieteellisiä jatkotutkintoja koskevat asiat tiedekuntaneuvostolle ja dekaanille. Tohtorikoulutuksen ohjausryhmä kokoontuu pääsääntöisesti kerran kuukaudessa.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunnan tohtorikoulutuksen ohjausryhmän tehtävät ovat:

- koordinoida, valmistella ja vastata tiedekuntatason opetussuunnitelmatyöstä yhdessä tohtoriohjelmien kanssa
- laatia tiedekunnan strategiset ja sisällölliset painopisteet tohtorikoulutuksen opetussuunnitelmien laatimiseen ja kehittämiseen (ml. pedagoginen kehittäminen) tiedekuntaneuvoston hyväksyttäväksi
- käsitellä palaute- ja tilastotieto ja tunnistaa tiedekuntatason kehittämistarpeet sekä seurata jatko-opiskelijoiden etenemistä
- laatia tohtoriohjelmien opetussuunnitelmat ja opetustarjonta tiedekuntaneuvoston hyväksyttäväksi
- laatia konsistorille raportti strategisten painopisteiden toteutumisesta opetussuunnitelmissa
- valmistella tutkintosääntöä tai muita yliopiston yhteisiä ohjeita tarkentavat ohjeet
- valmistella opiskelijavalintaperusteet sekä väitöskirjatutkijoiden valinta, tavoitteelliset opiskelijamäärät sekä tohtoriohjelman, tutkimusalan ja pääaineen vaihtokriteerit
- käsitellä opiskeluoikeuksia koskevat hakemukset dekaanin päätettäväksi
- käsitellä tiedekuntaneuvoston/dekaanin päätettäväksi tulevat väitöskirjaa ja lisensiaatintutkimusta koskevat asiat (voidaan antaa tohtoriohjelmalle tai tohtoriohjelman vastuuhenkilölle)
- käsitellä oikeusturvakysymykset ja mahdolliset ohjaussuhteisiin liittyvät ongelmatilanteet
- tehdä tohtoriohjelmiä koskevat esitykset tiedekuntaneuvostolle sekä kehittää ja arvioida tohtoriohjelmien toimintaa
- seurata tohtorikoulutuksen budjettia

Ohjausryhmä voi kutsua lisäjäseniä ja asiantuntijoita käsiteltävien asioiden mukaan.

Tohtorikoulutuksen ohjausryhmän jäsenet ja tehtävät löytyvät tiedekunnan [TG-SOC Info](#) alueelta.

8 Rahoitus

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta ottaa väitöskirjatutkijoita palkallisiin työsuhteisiin taloudellisten voimavarojensa puitteissa. Paikka on mahdollista saada maksimissaan 4 vuodeksi ja se on pääsääntöisesti tarkoitettu päätoimiseen väitöskirjan tekemiseen.

Tiedekunta ja ohjaajat tukevat väitöskirjatutkijoita muun rahoituksen hakemisessa. Usein väitöskirjaa tehdään henkilökohtaisella apurahalla.

Yhteiskuntatieteiden tiedekunta myöntää jatko-opiskelijoille myös [matka- ja kielentarkastusavustuksia](#). Lisätietoja jatko-opintojen rahoituksesta löytyy Tampereen yliopiston opiskelijan oppaasta.

9 Licensiaatin tutkimusta koskevat ohjeet

Licensiaatin tutkinnossa opiskelijan tulee osoittaa hyvää perehtyneisyyttä tutkimusalaansa sekä valmiutta itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä. Väitöskirjaa koskevia ohjeita noudatetaan myös licensiaatintutkimuksessa soveltuvien osien.

Licensiaatin tutkintoa varten opiskelijan tulee suorittaa samat opinnot kuin tohtorin tutkintoa varten (40 opintopistettä). Tohtoriohjelmien opetussuunnitelmissa annetaan tarkemmat määräykset opintojen laajuudesta, sisällöstä ja suoritustavoista. Lisäksi vaaditaan licensiaatintutkimus, jonka tiedekunta hyväksyy. Tutkimuksen ohjeellinen laajuus on 110 opintopistettä.

Licensiaatintutkimukseksi voidaan hyväksyä yhtenäinen tutkimus (monografia) tai vähintään yksi hyväksytty ja yksi julkaistavaksi lähetetty osajulkaisu ja niistä laadittu yhteenveto (vrt. osajulkaisuväitöskirja), jossa esitetään tutkimuksen tavoitteet, menetelmät ja tulokset, tai muu vastaavat tieteelliset kriteerit täyttävä työ. Julkaisuihin voi kuulua yhteisjulkaisuja, jos tutkimuksen tekijän itsenäinen osuus on niissä osoitettavissa.

Kun licensiaatintutkimuksen käsikirjoitus on jatko-opiskelijan ja ohjaajan mielestä sisällöltään valmis ja ulkoasultaan viimeistelty, käsikirjoitus (pdf-muotoisena) ja Lupahakemus licensiaatintutkimuksen tarkastukseen –lomake liitteineen toimitetaan tiedekuntaan tarkastajien nimeämistä varten.

Lupahakemus licensiaatintutkimuksen tarkastukseen -lomake sisältää ohjaajan ehdotuksen licensiaatin tutkimuksen tarkastajista. Tarkastajien tulee olla tohtorin tutkinnon suorittaneita. Vähintään toisen tarkastajan tulee olla yliopiston ulkopuolinen ja toinen tarkastaja voi olla työn ohjaaja. Tiedekuntaneuvoston määräämänä dekaani nimeää licensiaatintutkimukselle kaksi tarkastajaa.

Lomakkeen allekirjoittavat työn tekijä ja ohjaajat. Lomake löytyy Tampereen yliopiston [Opiskelijan oppaasta](#) kohdasta SOC tohtorikoulutuksen linkkejä ja lomakkeita.

Lupahakemuksen liitteeksi tarvitaan:

- 1) Tiivistelmä suomeksi ja englanniksi tutkimuksen pääsisällöstä (1–2 sivua)
- 2) Ohjaajan allekirjoittama Turnitin-raportti
- 3) Mikäli kyseessä on osajulkaisuista koostuva licensiaatintutkimus:
  - Luettelo osajulkaisuista, joihin tutkimus perustuu. Mikäli kaikkia käsikirjoituksen osajulkaisuja ei vielä ole julkaistu tieteellisissä aikakauslehdissä, mukaan tulee liittää hyväksymisilmoitus ja/tai tieto julkaisuharkintaan lähetetyn osatyön vastaanotosta (esim. sähköpostivahvistus)
  - Selvitys opiskelijan omasta osuudesta kussakin osajulkaisussa. Selvityksessä tulee jokaisesta osatyöstä esittää (soveltuvien osien) tutkijan oma panos aiheen valintaan, tutkimuskysymyksen muotoiluun, tutkimusasetelman ja menetelmien valintaan (esim. kyselylomakkeen laatimiseen), havaintoaineiston keruuseen, analyysin toteutukseen ja tulosten tulkintaan sekä artikkelin kirjoittamiseen. Selvityksen tulee olla sekä jatko-

opiskelijan että lisensiaatintutkimuksen vastuuhjaajan hyväksymä ja allekirjoittama (1–2 sivua).

- Mikäli lisensiaatintutkimukseen sisältyy osajulkaisuja, joita on käytetty/tullaan käyttämään toisessa väitöskirjassa tai lisensiaatintutkimuksessa, kirjallinen suostumus muilta kirjoittajilta ja työn ohjaajilta.
- 4) Sähköpostitse (soc.doc.tau@tuni.fi) toimitettu lisensiaatintutkimuksen käsikirjoitus pdf-tiedostona. Lisensiaatintutkimuksen osajulkaisut voivat sisältyä samaan tiedostoon tai ne voi lähettää erillisinä tiedostoina.

Tarkastukseen jätettävän lisensiaatintutkimuksen alkuperäisyys tarkastetaan käyttämällä Turnitin -plagiatintunnistusohjelmaa. Jatko-opiskelija voi jo tutkimustyön aikana käyttää Turnitin-ohjelmaa varmistuakseen, että työssä lainattuihin teksteihin on viitattu asianmukaisesti. Kun työ on lopullisessa muodossa ja kaikki lähdeviitteet merkitty asianmukaisesti, käsikirjoitus syötetään Turnitin -ohjelmaan virallista alkuperäisyystarkastusta varten. Tarkempia ohjeita tästä [ohjaajalle löytyy yliopiston intrasta](#) ja [jatko-opiskelijalle opiskelijan oppaasta](#).

Turnitin-tarkastuksen jälkeen lisensiaatintutkimus jätetään arvioitavaksi Tampereen yliopiston kirjaston Trepo-järjestelmään kirjaston ohjeiden mukaisesti, jonka jälkeen käsikirjoitusta ei voi enää muuttaa. Tarkastajille lähetetään sama versio työstä kuin on palautettu Trepoon. Kirjaston sivuilta löytyy opas [lisensiaatintutkimuksen jättämisestä arvioitavaksi](#).

Yliopiston opiskelijan oppaasta löytyy myös yleistä tietoa [lisensiaatintutkimuksen tarkastusprosessista](#).

Työn tarkastusta varten järjestetään tarkastustilaisuus, jossa ainakin toisen tarkastajan on oltava läsnä. Tarkastajien tulee antaa tutkimuksesta perusteltu kirjallinen lausunto tarkastustilaisuuden jälkeen. Tarkastus tulee suorittaa kahden kuukauden sisällä. Tarkastajat voivat ennen lausunnon antamista neuvotella lisensiaatintutkimuksen tekijän kanssa havaitsemistaan mahdollisista puutteista. Tarkastajien lausunnot toimitetaan tiedekuntaan.

Kun tiedekunta on saanut lausunnot, ne lähetetään työn tekijälle. Tekijällä on oikeus antaa vastineensa tarkastajan lausunnosta (Yliopistolaki 558/2009, 44 §). Tarkastajien lausunnot käsitellään ensin tohtorikoulutuksen ohjausryhmässä ja sen jälkeen dekaani, tiedekuntaneuvoston delegoimana, hyväksyy lisensiaatintutkimuksen tarkastajien lausuntojen perusteella.

Lisensiaatintutkimus arvioidaan asteikolla *hyväksytty* – *hylätty*. Lisensiaatintyöt julkaistaan sähköisesti Tampereen yliopiston kirjaston julkaisuarkistossa. Työ julkaistaan sen jälkeen, kun tieto opinnäytteen hyväksymisestä on merkitty opiskelijatietojärjestelmään ja siirtynyt järjestelmästä kirjastoon. Arvosanaa ei julkaista verkossa.

Jos tarkastaja ei esitä lisensiaatintutkimuksen hyväksymistä, jatko-opiskelija vetää käsikirjoituksen tarkastuksesta, ja korjausten jälkeen tarkastusprosessi alkaa alusta.

Tämä yhteiskuntatieteiden tiedekunnan (SOC) tieteellistä jatkokoulutusta koskeva ohjeistus on voimassa toistaiseksi 1.8.2025 alkaen. Päivitystarve arvioidaan Tampereen yliopiston opetussuunnitelmien kolmen vuoden syklin mukaisesti.
